Dosarul nr. 3r-1093/24
2-22183580-02-3r-10092024
*Judecătoria Chişinău sediul Centru, judecător Victor Sîrbu*

**D E C I Z I E**

**11 noiembrie 2024** **mun. Chişinău**

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

În componența:
Preşedintele completului, judecătorul Ghenadie Mîra
Judecătorii Victoria Sîrbu şi Angela Braga

examinând, fără participarea părților, recursul declarat de recurentul **Dragan Serghei Ulian**, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 07 mai 2024, prin care s-a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de Dragan Serghei Ulian către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității să achite compensația,-

**c o n s t a t ă:**

La data de 14.12.2022, reclamantul Dragan Serghei s-a adresat cu cerere de chemare în judecată în contencios administrativ către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității să achite compensația.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, tatăl reclamantului Dragan Ulian, în cadrul îndeplinirii serviciului militar în termen în rândurile Armatei Sovietice, a participat la lichidarea efectelor, produse de avaria la OI „Maiak” pe teritoriul regiunii Celeabinsk, Federaţia Rusă, în cadrul efectuării acţiunilor de protecţie şi reabilitare a teritoriilor poluate radioactiv.

Notează că, în temeiul prevederilor Legii nr. 909 din 30.01.1992 privind protecţia socială a cetăţenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, tatăl său a fost asimilat cu participanţii lichidării efectelor produse de avariile de la CAE Cernobîl, iar de la 06 octombrie 2017, a fost luat la evidenţă de Casa Teritorială de Asigurare Socială Ceadâr-Lunga, ca persoană ce a suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl.

Relevă că, în vederea executării prevederilor HG nr.374 din 29.04.1999 în privinţa tatălui său a fost stabilită compensaţia în sumă de 458 408 lei, care urma a fi plătită în patru rate, adică câte 25% - 114 602 lei anual. În anii 2017 şi 2018, tatăl

reclamantului a primit de la CTAS Ceadîr-Lunga o parte din compensaţia cuvenită câte 114 602 lei anual, adică în total 50% din suma cuvenită.

Menționează că, la 06 ianuarie 2019, Dragan Ulian a decedat şi reclamantului ca moştenitor direct şi unic, de către notar i-a fost eliberat certificatul calităţii de moştenitor, iar ulterior certificatul de moştenitor.

În legătură cu acest fapt, reclamantul s-a adresat la CTAS Ceadîr-Lunga, cu cerere privind plata în beneficiul său, ca moştenitor al lui Dragan Ulian, a părţii din compensaţia unică neplătită, ce i se cuvenea, pentru anul 2019, stabilită în conformitate cu Regulamentul privind modul de plată a compensaţiei unice pentru prejudiciul adus sănătăţii persoanelor cu dizabilităţi din rândul participanţilor la lichidarea consecinţelor catastrofei de la Cernobîl şi la experienţele nucleare, avariilor, aprobat prin HG nr.374 din 29.04.1999 în sumă de 114 602 lei.

În urma ilegalităţii evidente a acţiunilor CNAS, a fost nevoit să se adreseze pentru apărarea drepturilor şi intereselor sale cu o cerere de chemare în judecată.

Prin hotărârea judecătoriei Chişinău, sediul Râşcani din 08.07.2021, pretenţiile reclamantului de obligare a Casei Naţionale de Asigurări Sociale al Republicii Moldova să-i fie plătită reclamantului, compensaţia pentru anul 2019 în sumă de 114 602 lei, stabilită dar neplătită din cauza decesului beneficiarului Dragan Ulian, au fost admise integral.

Prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 14.04.2022, apelul CNAS a fost respins ca neîntemeiat, fiind menținută hotărârea judecătoriei sect. Râşcani.

Prin decizia Colegiului civil al Curţii Supreme de Justiţie a Republicii Moldova din 12.10.2022, recursul CNAS a Moldovei a fost scos de pe rol.

Învederează că, în pofida obligativităţii executării hotărârilor judecătoreşti, CNAS a Moldovei şi-a îndeplinit obligaţiile şi i-a plătit suma datorată pentru anul 2019, adică suma, care a fost reţinută mai mult de trei ani, doar după adresările sale repetate, iar restul compensaţiei unice pentru anul 2020 în sumă de 114 602 lei nu i-a fost plătită.

Adresările reclamantului repetate la CTAS Ceadîr-Lunga, inclusiv din 01.07.2022, au rămas neexaminate. Cererea prealabilă din 31.10.2022 în adresa CNAS a Moldovei privind executarea prevederilor legii, a fost respinsă ca neîntemeiată. Din răspunsul autorității pârâte, rezultă că CNAS nu doreşte să îndeplinească prevederile Legii la care s-a făcut trimitere supra, întrucât nu este vorba despre anul 2019, când a decedat tatăl reclamantului, ci despre anul 2020, ulterior după decesul acestuia.

Cu toate acestea, ca şi în cazurile precedente, CNAS a Moldovei nu i-a explicat modul şi condiţiile de contestare a acţiunilor ilegale ale persoanelor oficiale, care refuză să execute prevederile legislaţiei.

Astfel, consideră că, decizia de refuz în eliberare a compensaţiei lui Dragan U.A. este absolut neîntemeiată şi ilegală.

Reiterează că, nu a putut să restabilească dreptul reclamantului încălcat prin adresare prealabilă în organul administrativ competent nemijlocit la CNAS, iar în legătură cu acest fapt, este nevoit să se adreseze pentru restabilirea drepturilor în instanţa de judecată.

Solicită partea reclamantă Dragan Serghei, recunoaşterea ilegalităţii refuzului autorităţii publice Casa Naţională de Asigurare Socială de a-i plăti lui Dragan S.U., compensaţia pentru anul 2019 în sumă de 114 602 lei, stabilită, dar neplătită în legătură cu decesul beneficiarului - Dragan Ulian și Obligarea Casei Naţionale de Asigurare Socială de a-i plăti lui Dragan Serghei, compensaţia pentru anul 2019 în sumă de 114 602 lei, stabilită dar neplătită în legătură cu decesul beneficiarului - Dragan Ulian.

**Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 07 mai 2024**, s-a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ, înaintată de Dragan Serghei Ulian, în temeiul art. 207 lit. c) Cod administrativ.

Exprimându-și dezacordul cu încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 07 mai 2024, ***la data de 01.07.2024, Dragan Serghei Ulian a contestat-o cu recurs***, solicitând anularea încheierii primei instanțe, ca fiind neîntemeiată.

În susținerea cererii de recurs, recurentul a indicat că, instanța de fond eronat a conchis asupra inadmisibilității acțiunii, considerând că, aceasta este neechitabilă și pasibilă anulării integrale, fiind adoptată pe motive formale și inventate, limitându-i dreptul de acces liber la justiție.

Menționează că, inițial, a depus acțiunea în limba rusă, ulterior aceasta a fost tradusă în limba de stat, reclamantul neobservând că, în conținutul traducerii a fost admisă o eroare mecanică, în loc de anul 2020 fiind indicat anul 2019, însă, atrage atenția că din conținutul părții descriptive a versiunii traduse a acțiunii în limba de stat, reiese, fără ambiguitate și e absolut clar că solicitările reclamantului de recunoaștere a acțiunilor pârâtei ca fiind ilegale și de obligarea acesteia să achite compensația solicitată, se referă cu exclusivitate la anul 2020.

De asemenea, remarcă că, conținutul cererii prealabile, răspunsurile pârâtei și alte documente anexate la cererea de chemare în judecată, nu provoacă îndoieli că solicitările reclamantului se referă exclusiv la anul 2020.

Prin urmare, opinează că, instanța de fond eronat a declarat acțiunea inadmisibilă, încheierea în cauză fiind emisă peste un an jumătate de la depunerea acțiunii, iar în cazul în care ar fi avut careva dubii, instanța putea solicita concretizările corespunzătoare, or, instanța prin acțiunile sale, a limitat accesul liber la justiție al reclamantului, ultimul fiind lipsit de posibilitatea de a-și proteja în timp util și eficient, drepturile și interesele legitime.

Fiind notificat despre recursul depus de către Dragan Serghei Ulian, intimata *Casa Națională de Asigurări Sociale,* prin referința depusă la data de 30.10.2024 a solicitat respingerea recursului ca fiind neîntemeiat.

În conformitate cu art.242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Din analiza materialelor dosarului, Completul de contencios administrativ consideră recursul declarat în termenul prevăzut de lege, având în vedere că încheierea supusă recursului a fost emisă la 07 mai 2024, fiind recepționată de recurent la data de 16.06.2024 (f.d.57), iar cererea de recurs a fost depusă la data de 01.07.2024 (f.d.58).

În conformitate cu prevederile art.192 alin.(1) Cod administrativ, pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ la curţile de apel se instituie complete de judecători.

Conform art.194 alin.(1) Cod administrativ, în procedura în prima instanţă, în procedura de apel şi în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătoreşti se soluţionează din oficiu probleme de fapt şi de drept.

Art.243 alin.(2) Cod administrativ, indică că, instanţa competentă soluţionează recursul împotriva încheierilor judecătoreşti fără şedinţă de judecată.

*Reieșind din argumentele invocate de participanții la proces, normele procesuale și starea de fapt constatată în privința recursului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ conchide că, recursul este admisibil și întemeiat, motiv din care urmează a fi admis, ținând cont de următoarele considerente.*

În conformitate cu prevederile art.192 alin.(1) Cod administrativ, pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ la curţile de apel şi la Curtea Supremă de Justiţie se instituie complete şi/sau colegii specializate de judecători.

În accepțiunea art.194 alin.(1) Cod administrativ, în procedura în prima instanţă, în procedura de apel şi în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătoreşti se soluţionează din oficiu probleme de fapt şi de drept.

Art.243 alin.(2) Cod administrativ, indică că, instanţa competentă soluţionează recursul împotriva încheierilor judecătoreşti fără şedinţă de judecată.

Conform art.243 alin.(1) lit. c) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: […] c) anulează încheierea și adoptă o nouă încheiere.

În accepțiunea art. 207, alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sânt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs. (2) Acţiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: a) există o hotărîre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleaşi părţi, cu acelaşi obiect şi pe aceleaşi temeiuri de drept; b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus

încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunţat la acţiune sau şi-a retras acţiunea într-un litigiu între aceleaşi părţi, cu acelaşi obiect şi pe aceleaşi temeiuri de drept sau că între parţi s-a încheiat o tranzacţie de împăcare; *c) la aceeaşi sau la altă instanţă de judecată se examinează o acţiune între aceleaşi părţi, cu acelaşi obiect şi pe aceleaşi temeiuri de drept;* d) acţiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.209; e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17; f) nu sânt întrunite condiţiile prevăzute la art.208; g) acţiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerinţelor prevăzute la art.211 alin.(1) şi (2) şi art.212 alin.(1) şi reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanţa de judecată. (3) Declararea acţiunii ca inadmisibilă în baza temeiurilor specificate la alin.(2) lit. a)–e) exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiaşi reclamant cu aceeaşi acţiune.

Cu referire la prezenta acțiune, Colegiul reține că, la data de 14.12.2022, reclamantul Dragan Serghei s-a adresat cu cerere de chemare în judecată în contencios administrativ către Casa Națională de Asigurări Sociale, acțiunea fiind depusă în limba rusă, cu traducerea acesteia în limba de stat (f.d.4-6,7-9).

Colegiul remarcă că, prin acțiunea depusă, reclamantul Dragan Serghei a solicitat recunoaşterea ilegalităţii refuzului autorităţii publice Casa Naţională de Asigurare Socială de a-i plăti lui Dragan S.U., compensaţia **pentru anul 2020** (conform cererii depuse în limba rusă) (f.d.8), în sumă de 114 602 lei, stabilită, dar neplătită în legătură cu decesul beneficiarului - Dragan Ulian și obligarea Casei Naţionale de Asigurare Socială de a-i plăti lui Dragan Serghei, compensaţia **pentru anul 2020** în sumă de 114 602 lei, stabilită dar neplătită în legătură cu decesul beneficiarului - Dragan Ulian.

Instanța de recurs constată că, în conținutul acțiunii în contencios administrativ, traduse în limba de stat, a fost admisă o eroare mecanică, fiind indicat că, reclamantul solicită recunoașterea ilegalității refuzului CNAS de a-i plăti reclamantului compensația **pentru anul 2019,** cu obligarea autorității pârâte să achite compensația în sumă de 114 602 lei, **pentru anul 2019,** stabilită dar neplătită în legătură cu decesul beneficiarului, Dragan Ulian Afanasi (f.d.6).

Colegiul învederează că, în conținutul cererii de chemare în judecată traduse în limba de stat, reclamantul de asemenea a indicat că, solicită încasarea compensației pentru anul 2020, eroarea mecanică fiind admisă doar în textul solicitărilor.

Prin urmare, instanța de recurs atestă cu certitudine că, instanța de fond pripit a conchis asupra declarării acțiunii ca fiind inadmisibilă în temeiul art. 207 alin. (1)-(2) lit. c) Cod administrativ, indicând în acest sens că, litigiul în cauză a fost soluționat prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) nr. 3-4371/2019 din 08 iulie 2021, fiind admisă cererea de chemare în judecată depusă de reclamantul Serghei Dragan, și recunoscut ca ilegal refuzul Casei Naţionale de Asigurări Sociale de achitare lui Serghei Dragan a compensaţiei pentru *anul 2019* în sumă de 114 602 lei

stabilită, dar neachitată în legătură cu decesul beneficiarului - Dragan Ulian Afanasi, cu obligarea Casei Naţionale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual prin care să efectueze achitarea în beneficiul lui Serghei Dragan a compensaţiei pentru *anul 2019* în sumă de 114 602 lei stabilită, dar neachitată în legătură cu decesul beneficiarului - Dragan Ulian Afanasi.

Or, prin prezenta acțiune, reclamantul Dragan Serghei solicită recunoaşterea ilegalităţii refuzului autorităţii publice Casa Naţională de Asigurare Socială de a-i plăti lui Dragan S.U., compensaţia **pentru anul 2020** (conform cererii depuse în limba rusă) (f.d.8), în sumă de 114 602 lei, stabilită, dar neplătită în legătură cu decesul beneficiarului - Dragan Ulian și obligarea Casei Naţionale de Asigurare Socială de a-i plăti lui Dragan Serghei, compensaţia **pentru anul 2020** în sumă de 114 602 lei, stabilită dar neplătită în legătură cu decesul beneficiarului - Dragan Ulian.

Pe cale de consecință, Colegiul apreciază ca fiind eronată și neîntemeiată concluzia primei instanțe privind inadmisibilitatea prezentei acțiuni pe motivele invocate, constatându-se cu certitudine că, cerințele formulate în prezenta acțiune nu sânt identice cu cele soluționate prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) nr. 3-4371/2019 din 08 iulie 2021.

Prin urmare, Completul judiciar consideră că, instanța de fond în mod pripit a declarat inadmisibilă acțiunea depusă de Dragan Serghei, în temeiul art.207 alin.(2) lit.c) Cod Administrativ, or, revendicările formulate prin prezenta acțiune, vizează compensația stabilită și neplătită, în sumă de 114 602 lei pentru anul 2020, hotărârea la care a făcut referire instanța de fond fiind emisă pe marginea solicitărilor ce țin de anul 2019.

Subsecvent, prin declararea acțiunii în cauză ca fiind inadmisibilă pe motivele indicate mai sus, poate genera riscul lezării drepturilor reclamantului de acces liber la justiţie, ce constituie un principiu fundamental al organizării oricărui sistem judiciar democratic, fiind consacrat într-un număr important de documente internaţionale, astfel că el are semnificaţii deosebite şi pentru dreptul procesual, dar şi pentru dreptul constituţional. Facultatea oricărei persoane de a introduce, după libera sa apreciere, o acţiune în justiţie, implicând astfel obligaţia corelativa a statului, ca prin instanţa competenta, sa soluţioneze aceste acţiuni, reprezintă practic liberul acces al persoanei la justiţie.

Astfel, având în vedere raționamentele enunțate supra, întru evitarea încălcării dreptului participanților la proces la un proces echitabil, în termen rezonabil, de către o instanță de judecată independentă, imparțială şi instituită prin lege, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră necesar de a admite recursul și a anula încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 07 mai 2024, cu remiterea cauzei în aceiași instanță de judecată, în același complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art.243 alin.(1) lit.c) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, -

d e c i d e:

Se anulează încheierea judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 07 mai 2024.

Se remite cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Dragan Serghei Ulian către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității să achite compensația, în aceiași instanță, în același complet de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

**Preşedintele completului,**
**judecătorul** **Ghenadie Mîra**

**Judecător** **Victoria Sîrbu**

**Judecător** **Angela Braga**